

**Seminarium pt. „Bezpieczeństwo i fałszowanie żywności
– stary problem czy wyzwanie współczesności”
Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk, 2.02.2015 r.**

**Tezy wystąpienia prof. Stanisława Kowalczyka,
Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych:**

1. Szybki rozwój globalnego rynku oraz postęp technologiczny w zakresie produkcji żywności zdecydowanie zwiększają ryzyko pojawienia się żywności niespełniającej wymagań jakości i bezpieczeństwa. Konieczna zatem staje się ochrona konsumentów oraz zdrowia publicznego poprzez zapewnienie obecności na rynku wyłącznie żywności spełniającej wszelkie standardy jakościowe.
2. Wszechobecna globalizacja, współzależność i ciągła integracja państw, również ich gospodarek, znacząco ograniczyła bariery celne. Producent żywności stał się przez to anonimowy, a liczba pośredników „od pola do stołu” wydłużyła się.
3. Fałszowanie żywności nie jest nowym zjawiskiem i nie dotyczy jedynie Polski czy też UE. Żywność na szeroką skalę fałszowano już w XIX wieku. Wykrycie w izraelskich pomarańczach w 1978 r. rtęci rozpoczęło w UE proces tworzenia systemu szybkiego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych – RASFF.
W Polsce także utworzono Krajowy System Informowania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych, który od 2003 r. jest częścią składową RASFF.
4. Od czasu kiedy artykuły spożywcze stały się obiektami wymiany towarowej, ich produkcja prowokowała do podejmowania oszukańczych praktyk. Pokusy fałszowania żywności nie są wymysłem czasów współczesnych, UE i globalizacji. W zależności od momentu w historii fałszowanie żywności przybierało natomiast różne formy.
5. Bezpieczeństwo żywności na szczeblu globalnym – FAO/WHO – *Codex Alimentarius*.
GIJHARS pełni rolę Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski i odpowiada za koordynację współpracy i uczestnictwa polskich ekspertów w pracach Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i jej ciał pomocniczych.
6. Fałszowanie i oszustwa związane z żywnością mają wymiar globalny. „Skandal z koniną w tle” uświadomił wszystkim, że zafałszowane mięso wołowe, zanim trafiło sklepu w danym kraju, pokonało bardzo długą drogę, często przez wiele państw.
Skala tego procederu z jakim przyszło zmierzyć się całej Europie pokazała, że istnieje konieczność utworzenia systemu (poza RASFF) przeciwdziałania takim praktykom. Komisja Europejska wspólnie z państwami członkowskim zdecydowała o powołaniu krajowych Punktów Kontaktowych ds. oszustw związanych z żywnością. Decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 24.06.2013 roku taki Punkt Kontaktowy dla Polski został utworzony w Głównym Inspektoracie JHARS.

7. Podstawowym elementem prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego jest swobodny przepływ żywności bezpiecznej i spełniającej założenia szeroko pojętej jakości. Koniecznym jest wyeliminowanie z obrotu produktów niebezpiecznych. Stąd nieodłącznym aspektem rynku żywnościowego i obrotu towarowego w UE jest system pozwalający na wykrycie, identyfikację i wymianę informacji o zagrożeniach. Zapewnienie bezpieczeństwa żywności w UE związane jest z dwoma aspektami: zdrowotnym (RASFF - Rapid Alert System for Food and Feed) i ekonomicznym (ACC - Administrative Assistance and Cooperation).

8. Fundamentami prawa żywnościowego wśród regulacji prawnych Unii Europejskiej, w szczególności w zakresie urzędowej kontroli żywności, są rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. *ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności* oraz aktualnie zmieniane i udoskonalane rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. *w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt*. W prawodawstwie krajowym uregulowane są także kwestie takie jak: bezpieczeństwo i jakość żywności (definicje żywności niebezpiecznej i zafałszowanej), odpowiedzialność podmiotu wprowadzającego do obrotu środki spożywcze oraz sprawowanie nadzoru nad jakością i bezpieczeństwem żywności przez organy urzędowej kontroli.